

ПЕРЕДПЛАТА на "РУСЛАН"

виноситься: в Австро-Угорщині:

на цілий рік	24 К
на пів року	12 К
на чверть року	6 К
на місяць	2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto пошт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-сусільний дневник.

"Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска". — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Борба о християнський світогляд.

(+) Віденська „Reichspost“ подає в ч. 83 допись з Krakova з дня 19. с. м. п. з.: „Ein Mittelschülerstreik in Galizien (Sozialistische Agitation unter den Mittelschülern)“. Дописець звіщає, що сими днями між шкільною молодежию в середніх школах в Krakovі розповсюджено відозву соціалдемократично-вільнодумного тайного союза „Zjednoczenie“, заснованого між учениками для соціалдемократичної, ліберальної і вільнодумної пропаганди.

Союзові саму пособляє ревно краківська соціалдемократія. В сій відозві визивають шкільну молодіж до організації, щоб школу визволити з під впливу „клерикалізму“ і національного шовінізму, а притім відозва вельми живо промовляє за „Вільною Школою“.

Розповсюджене сей відозви, піле дальше дописець, є в звязі із страйками учеників середніх шкіл в декотрих містах Галичини.

Соціалдемократично-вільнодумні живла заходить ся тепер дуже заподілово коло того, щоби викликати загальний страйк із кількою молодежі в Галичині. Страйк сей має бути відповідю на карі належені останніми часами на деяких учеників демонстрантів середніх шкіл.

Минувшого четверга відбулося тайне зібрання ріжних відпоручників з кругів старших учеників краківських середніх школ в соціалдемократичному товаристві „Promieś“, де агітовано завзято за страйком.

Події останніх часів в галицьких середніх школах мають звязь з пропагандою за „Вільною Школою“, а се вказує, що вільномулярські живла звернули тепер свою бачність на Галичину. Першим кроком до того було

основане товариство краківських академіків, котре з нібито етичною програмою агітувало за вільнодумством. Се товариство потворило відтак кружки між учениками середніх шкіл, котрі мають послужити підвальною до страйку.

Стілько дописець віденської „Reichspost“. Є се певним доказом, що виринає у нас боротьба о християнський світогляд, а хоч поки що політичні, національні і сусільні питання займають увагу сусільності, то виступає вже понад усе те питане справа відшного християнського світогляду. В ріжких часах уже виступала та борба ріжних світоглядів, щоби здобути собі значні і вплив між народами і людьми, але нема найменшого сумніву, що якраз ХХ століття почином великої борги на умово-релігійним полі. А ся борба починає вже й у нас в Галичині, де всякою дорогою і доріжками втискаються противі соціалдемократії.

Дехоже сей ворог? спитають наші люди. В двох рідах боєвих бачимо его узурпованого, установленого супроти нас: тут стоїть нібито „науковий“ соціалізм, а там представники ворожого Церкви „лібералізму“, тут яскравий матеріалізм, що зasadнично не признає ніякого надмислового бесті, там релігійний індивідуалізм, що признає поодинокому чоловікові (одиниці) самовільне рішене в справах віри і моральності.

Хоч би сі напрями на перший погляд як далеко роходилися, то в одній точці сходяться они з собою: в борбі проти вірного ісповідання християнства, проти катол. Церкви, якою оні є відповідно до своєму призначенню повинна бути. Коши давніше виступив до борби матеріалізм

і кінський соціалізм як борець на боєвіці, то нині зновявляє ся індивідуалістичний, або, популярно кажучи, „ліберальний світогляд“, а соціалдемократичні речники лучать ся з представниками сего світогляду на боєвіці прилюдного життя, все одно, чи они „ліберального“ чи матеріалістичного погляду.

Якаж основа сего ліберального світогляду? Єго ісповідане віри дається висловити коротко: **нова вільності: свобода!**

Свобода єсть отже клічем. Свобідним має бути чоловік від усіх якого висхого авторитету, особливо від авторитету Бога і від Церкви основаної Богом. Не потреба ніякої обявленої релігії, в которую вірити єсть обов'язком чоловіка. Релігія є річ чуствства, річ звідної лічної думки, так учити лібералізм; релігія є приватна справа,каже соціалдемократія.

Се одно й то само. Бо коли релігія є лише витвором фантазії і чувства або в найліпшім разі лише індивідуальна (лична) думка: то що її взагалі втратила в прилюднім житті, в науковім, в державнім житті?

Отже геть з нею з господарського, наукового, прилюдного і державного життя! В зачиненій келиї дома під час занять є, але з прислодівим житю є не треба.

А коли католицька Церква, коли вірні християни виступають і голосять обявлене Боже і домагаються від людей віри в себе, то геть з тим, в імені людства і їх свободи!

Особливо ж геть з релігією тоді, коли она вкладає на чоловіка моральний закон „ты не повинен!“

Отже коротко зображене поняття, котре

входить у Львові що дня крім неділі і руских съятів о 5 год. по полуночі. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслан“ при ул. Хмельницького ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукою звертає ся лише на попередні застороги.

Рекламація лише неопечатана вільно від партії. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 с. Події і приватні донесення по 30 с. від стрічки

„Біла панна“.

Переклад з угорської мови.

(Конець).

Не кланяємося навіть собі; отже здивуєтеся ся мабуть, коли вам скажу, що знаємо ся.

Маю звичай вставати рано, але коли я досвідта підходжу до вікна, то вона вже давно готова з порядками. Має тоді звичайно на голові хустку, а на руках короткі рукавиці.

Часто вигукує:

— Зузу, спиши ся!

Робить се так, як би говорила до покоївки, але они служниці не мають. Зузя, котру она підгавяє, се видумка, з огляду на мене, щоби затайти своє убожество; але я їй сей хитрій підступ радо прощаю.

Бо они є дуже бідві... Крізь вікна бачу їх комнату... Якіж сумні ті зимні стіни! Єдину їх прикрасою великий портрет в золочених рамах якогось мужчина в величавим угорським одязі.

Се, мабуть, батько панночки, по котрим її мати, хоровита, але дуже симпатична людина, заєдно ще носить жалобу.

Хоть возьмете мене за дивака, однак мушу призвати ся, що любе сусідство білої панночки було від двох літ одинокою мюю привітностю і розривкою. Мимо того, що ділила нас улиця, жили ми, мов родина, і хотів не промовили до себе ані слова, то цікавилися кождою дрібничкою.

Коли я пряміром читав при вікні, то она так довго витягала шию, доки я їй не показав, ніби то припадково, наголовка книжки,

який она завсіди доглянула своїм бистрим оком. Она за те показувала мені крізь вікно кожудь повість, принесену до дому.

Вечором грала на фортепіані, найчастіші класичні майстри, але коли помітила, що я їх не розумію, стала грата Шопена. Думав я верас, що дівчина зароблює на житі лекціями фортепіану — можливо! бо верас по кілька годин сиділа в місті, але то тільки мій зодгад, нічого певного не знаю.

Будете се мабуть вважали чимсь неприродним, що я той панночки не здоровив на улиці, ані що она навіть не всміхнула ся до мене — яй! Навіть очі наші не стрікалися. Хиба припадково...

Коли я був упер ся, то був би познаним ся з нею, але я не хотів і она не хотіла. Пречінь і так було вам добрі.

На весну стало ся щось дивного і несподіваного; якийсь молодий чоловік прийшов до дому білої панночки. Був то чоловік, доволі симпатичний з малими, ясними, до гори підкрученими вусами. Вже давніше видів я єго нерас, як крутив ся туди й назад по нашій улиці. Зараз таки помітив я, що до єго гости ни відносилися з особливою увагою: мама вбирала найтарнішу сукню, яку лиш мала, а худі її руки дрожали із зворушення.

Той пан став бувати щоденно; бавилися звичайно при вікні. Він приносив її квіти, а она грала єму на фортепіані.

Одного пополудні запримітив я, що сей пан цілу білу панночку. І она побачила, що я дивлю ся, почервоніла і вітка. Що ж пізніше, як він пішов собі геть, вернула до вікна і перший раз глянула мені в очі... Спо-

кійно і сьміло дивила ся на мене очима мокрими від сліз... Я зрозумів — була нарешті відчутна!

Мусіла зрозуміти мою радість, бо подякувала мені сердечним поглядом за мої німі бажання.

Бог вість, що діяло ся там пізніше. Моя сусідка змінила ся цілком.

Інакше поводила ся, інакше блищаюло їїоко, навіть руки були інакі.

Часто бувала тепер весела і грала вальці, чого не робила перше — а по хвилині знов ставалотихо в її комнаті. Часом сідала при вікні і цілими годинами ждала на него.

Раз прийшов, побув тільки хвили і зауважив ся. Не показав ся більше — мов під землю запав ся. Я не міг зрозуміти, що з ним стало ся!

В її комнаті білої панночки через кілька місяців було так тихо, як би всьо замерло.

Але мешкали там дальше.

Мати ходила бліда і втомлена, а мені здавалося, що навіть старий Мадяр (той що портрет) мав тепер іншу міну. Дівчина не сідала вже при вікні і тільки її тінь бачив я іноді на супротивній стіні.

Аж вчера, по полуночі, почув я туркіт коліс у вузкій улиці і побачив гарний повіз, в котрім поруч елегантної пані Їхав блявий пан Панночка підбігла до вікна. Побачивши єго зблідла і ніби досить спокійно відвернула голову. Він навіть не зняв капелюха, а коли повіз відхав геть далеко, она підняла на мене свої очі і подивила ся ними довго-довго.

Пане! З того одного погляду вичитав я усю; її біль, її встид, усю.

Опісля пішов я до каварні. Не знаю, що за чорт надії того панка і посадив при судінні столику! А може хотів того сам спровадивши Бог!

Останнє віже знаєте...

— Трудна справа — сказав я, коли Матяєк скінчив своє оповідання. Але можете чистити на мою товариську прислугу.

Матяєк подав мені візитівку того панка. Був се молодий, визначний адвокат, котрий мав женити ся в донькою одного міського радицника.

— Тим трудніше! Такий жених мусить дбати о свою честь; сумніваюся, чи будемо могли мирно полагодити справу.

Чесний Матяєк зблід.

— Я не бив ся ніколи, але коли він того конечні бажати ме, — стану.

— Зроблю, що тільки можна буде зробити, мій любий пане!

Свідками молодого панка були офіцери, на котрих мій лицарський влаш не зробив здається від великого враження, бо говорили з нами от так собі — через рама. Супроти того приятели ми їх услівя без слова заміну.

Матяєк звірив ся мені перед двобоем, що ані разу в житті не стріляв з пістолета.

І скінчив бідачиско сумне жите не вистріливши ані раз

Дещо про розвій рускої ШТУКИ.

Кождий чоловік любує ся в тім, що гарне, та що не є для него буденне. Кажуть, що по одежі можна пізнати, чи хто має почуття краси, чи він є супроти всого, що красне, байдужний. Се вчасти правда, що вчинено достатки і гаразд у чоловіка або его вроджені хист і чинниками, які складаються на те, що чоловік починає любуватись тим, що красне.

Та не про почуття краси у одного по-одинокого чоловіка хочу а забрати слово, а про почуття такої краси у народу.

Наш народ дав докази, що уміє цінити і розуміє красу. Се бачимо у єго стоях, у способі будовани мешкань, а особливо у будові церков. Хто мав нагоду оглядати в ріжких околицях нашого краю старі деревяні церкви, се певно зуміє зрозуміти, що народ, будуючи сі церкви, умів не лише для них вибрата місце, але умів надати їм свій питомий тип а в нім живописну красу будови. Як писанка стойте старенка церква на горбочку села, у квітчані вінцем дерев.

В середні такої церковці-пісанки бувають вправді убогенькі собі стіни часто-густо і не мальовані, та за те по іконостасі і обрамах в тій церкві слідно зусяла надання церкви свого питомого типу.

Та новішими часами будовані церкви вже своїм зовнішнім виглядом а особливо церкви муровані представляють нові ве дуже симпатичні форми.

До деревяних церков вкрадається чужий зле зрозумілій стиль а муровані дуже часто наслідують типи латинських костелів.

Ще прикрійше вражає видця теперішнє уладжене церков в середині.

Приймім, що церков будована в українському стилі а війшовши до середні побачили стіни мальовані якимись образами з типовими лицями монахійської школи. Помежи образами повно чудернацьких фрізів, які в нічім не пригадують рідної штуки.

Іконостас чисто-барокковий, а намісні образи відлучені від горішньої часті. В горішній часті поуміщувані образи в монахійської школи, яким не достросні до загальної різьби іконостаса.

Війшовши до такої церкви, маємо вражені, що місцеві парохіяни може враз із своїм парохом не розуміють, або не хотять розуміти питому краси, та запихають місце рам іконостаса нічим не достросні до різьби і до загального вигляду нутра церкви tandem.

Лучася ся дуже часто і таке, що в наших церквах найдемо на віталах съвічники себі то підстави під съвічки в готицькому стилі а павуки в ренесансі, відміні барокка а ще гірше, коли один павук є готицький а другий барокковий.

Чому така мішавина стилів, спитає де-хто кого із парохіян. На те одержить відо-відь: "To не є жада мішавина. Оно все дуже красне, бо і самі егомосць і йомосць хва-лили."

На таку відповідь, постійш, подумавши, що тут виноватий. Хиба війт і ціла громада, що жалують гроши, щоби Божий Дім приврати і прикрасити після своєрідного смаку.

В теперішні пору стараються усі малювати ново побудовані церкви декоративною орнаментикою. Якак ся орнаментика? Звичайні собі ніби мармурові стіни хоч в більшості церков побачимо цілі площи стін змальовані якоюсь дивною комнатною лямпескою, серед якої ту і там слідно образи ві-чим не достросні до лямпескою, яка на своїх граніцах кінчиться звичайно дивними фри-зами не нашого питомого а так живописного стилю.

Вікінчене образів буває нераз неможливе. Уста лица на образах звужені гей до свій стани так, що видцеви здається, що "святі свящища". Вирази лиць апатичні. Відношення лиць до цілого корпусу неприродні. Так часто бачимо малі голови а гігантично довгі статі тіла, або навідворот голови велики а корпуси малі а роблять на видця вражене карликів.

Фалди суконь на образах суворі, непри-родні, здається, не в витяної матерії а в твер-дого матеріялу, роблять вражене не мальова-

них а кованих з зеліза, або різьблених з дерева.

Гра красок невідповідна, буває, що зіставлене красок замість себе оживляти то єще притуплює і забруджує.

Тони, в яких змальовується образи або і лямпескою, є дуже часто невідповідні до відання. В наслідок слабих контрастів красок особливо в горішніх частях церкви роблять образи вражені одної замальованої площею.

Не знаю, хто властиво тут винен, чи фундатори, чи артист-маляр, який в даній місцевості малював церкву.

Спрібую однак на се хоч дещо відповісти.

Передусім головна причина лежить в тім, що у середніх школах а головно у гімназіях за мало звертають увагу на науку питомого стилю в церковних будівлях і мальстрів і на науку рисунків взагалі. З того пізніше виходить, що съвіщеник не обізнаний із красою питомої штуки вдоволяє ся при окрашенню і будові церкви будь чим на школу народної штуки.

Ще перед кількома літами оголошувалося Товариство для рускої штуки із своїми роботами різьбарсько-золотарсько-мальстрімами, а вині мабуть по нім і слух загинув. Таке товариство було у нас потрібне і з початку оно дійсно стояло на своїй висоті завдання, та діставши в неумілі руки упало аж до низини ремесличного посередника межі майстрів а не Товариством для розвою штуки.

Люди, що гуртувалися коло сего Товариства, зле зрозуміли мабуть ідею штуки і почали дряхлими роботами приносити школу штуці Товариству.

Нині се Товариство мабуть перестало існувати. А шкода велика, бо не оден з початкових мальярів повинен був переходити якось вступну школу для одноцільности до строю в мальстрімі штуці церковно-декоративний.

Тепер, о скілько знаю, стойте справа так, що кождий артист-маляр робить на свою руку без якої небудь організації.

З того власне виходить школа для штуки, бо лучається, що съвіщеник, приймаючи найнишоу оферту мальара до украшения церкви, приймає нераз неува, який лічне опоганює стіни Божого Дому. Я знаю про такий случай, де віддано до мальовання церкву столяреви, який добрав собі не дуже то заводового мальара. Мальар не добрав відповідно тривких красок, помалював на стінах церкви образи съвітих, які при першій морозі в часі богослужіння в церкві зірвіши, кроваво залякали а відтак із стіни через зиму позлали, полищаючи за собою багрові, нерівні дороги на стінах.

Так з однієї сторони, як вже згадано повісше, повинні ученики обізнані ся вже в середніх школах про суть нашого питомого стилю, щоби як будучі съвіщеники могли красше зрозуміти і оцінити, що своє питоме а що чуже.

З другої сторони наші артисти-маляри повинні згуртувати ся в однім товаристві, яке би давало їм спромогу творити і усталювати питому орнаментику декоративну о світлинах чисто народних.

Церковні комітети знов повинні ставити вимоги до артистів мальярів, щоби ті окращували церкви в народних декоративних орнаментах. Тільки комітети повинні прямо напирати, щоби артисти-маляри згуртувались коло відповідно устроєного Товариства для розвою народної штуки, яке би мало ціль гуманітарної інституції, а не були інституцією, котра би за посередництво брала великий процент і кривдали з однієї сторони артистів-малярів, а з другої сторони наші церкви і церкві комітети.

Головно повинні звертати увагу церковні комітети, щоби не віддавати робіт окрашена церков партачам та ще до того людам, не знаючим характеру народної штуки.

Найновішими часами забирають посередництво до окрашения церков деякі крамареви церковної утвори. Чи така дорога до розвитку штуки є відповідна, се нам може показати недалека будучина.

Ми однак можемо суміжувати ся в добре успіхи, знаючи о тім, що кождому крамареви розходить ся о се, щоби вперше заповнити рами образів дешевою заграницю тандитою а до окрашения стін церков ужас маляра, який предложити крамареви-посередникови

як найнишоу оферту, коби лише мати хоч будь який гріш на прожиток для себе і для родини.

Слідом за найнишоу офертою мусить са-ме собою бути і лихе вікінчене роботи.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.

Австро-Угорщина.

Бурливі наради в босанським соймі. В босанським соймі вела ся позавчера нарада над внеском хорватського посла Джамонія в справі недільних демонстрацій. Внескодавець остро атакував Мадярів і поліцію в Сараєві і робив правительство відвічальним за се, що стало ся. В резолюції візвав правительство, щоби перевело реорганізацію поліції і предложило соймові відповідні предлоги, а також щоби розвело дисциплінарне слідство, на якого власні палата буде вичікувати.

Цивільний адлятус Бенко висловив іменем правительства жаль ізза недільних по-дії і заявив, що сейчас зарядить слідство, на якого вислід палата зволить підождати. Правительство є съвідоме, що поліція в Сараєві находить ся на примітивнім поземі, а се головно в причини браку фондів. Правительство постарає ся сі відносини направити.

Пос. Стефан Джірджич (сербський клуб) твердив, що демонстрації були проектировані. Злочинцями були радше сі, що послугують ся шкільною молодежю, і трусливості буде, коли відповідні чинники усунуться від відвічальності. (Оппески на сербських лавках, бурливі оклики зі сторони п. Веселіча і Джамонія). Бесідник рішучо протестував проти сего, щоби хорватські політики представили демонстрації як маніфести на річ триялізму. (Крик зі сторони хорватських послів).

Съвіщеник о. Веселіч опрокидував тверджене попередного бесідника, немов би хорватці посли інсценізували демонстрацію. (Бурливі виміна гадок між Сербами і Хорватами. Великий шум). Бесідник бачить в кровавих недільних подіях вислідів системи розпочатої у Відні і Будапешті проти Славян, супроти чого они мусять лучити ся. Резолюцію одноголосно принято.

В відповіді на запит що до неприсутності правительства на останнім засіданні, що уважано в посольських кругах зневагою сойму і прилюдності цив. адм. Бенко вказав на се що правительство одержало інформації про пляновану проти него демонстрацію в палаті і тому в ній не явило ся.

П. Сунаріч зложив іменем Хорватів і мусульманів заяву, в якій висловлює обурене правительству Хорватії, а симпатию землякам в Хорватії, після чого члени сих груп на знак смутику оставили салю нарад, полішивши лише Сербів і музулман-дисидентів.

Цив. адм. Бенко застеріг ся проти зложеної заяви.

П. Стоканович іменем Сербів протестував проти чужих, правнодержавних за-баганок в Боснії, більшість їх населення і єї застуції стойте на становищі цілковитої автономії краю. Бесідник протестував проти надавання демонстраціям характеру акцій за триялізмом.

П. Дервіш-бек Міралем зложив анальгічну заяву і закінчив клічем: "Боснія для Боснійців!"

Предсідник заявив, що з огляdom на се, що заявя відносять ся до королівства Хорватії не можна допустити до дискусії над ними і зарядив перехід до порядку днівного т. є до звіту контрольної комісії. На сім засідання перервано.

Заграниця.

Війна в часі мира. Російська рада міністрів приняла нову марінарську предлогу на суму пів мільярда рублів для вибудування военної флоті на балтійській морі.

Зноваж турецьке правительство задумало взятись до будови 20 воєнних кораблів.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Власів съвіщ.; римо-кат.: Матея ап. — В неділю: руско-кат.: Мелетія; римо-кат.: Анастазій.

— **Засідане Старшини Христ.-сусп. Союза** відбуде ся в неділю дні 25. лютня с. р. точно о год. 5 із полудні, в салі Союза на котре всіх членів і заступників запрошуються. — **Ол. Барвінський**, предсідник. **Др. Р. Ковшевич**, секретар.

— **Похорон гр. Еренталя.** Вчера по полудні відбувся похорон бл. пам. гр. Еренталя з надзвичайною двірською виставностю при дуже численній участі народу. Програму похорону, котрий відбувся ся коштом цісарського двора, уложені після двірського церемоніялу. На площі перед палатою міністерства заграницьких справ заняло місце кілька тисяч осіб, так само перед церквою св. Михаїла; також на улицях, якими переходив кондукт до двірських державних земінниць, станили густі ряди публіки. Мощі були виставлені на катафальку в великий салі палати міністерства від неділі, де посітило їх кілька тисяч осіб. Ту дозворшив покроплення мощів єпископ Великого Варшавину о. Сесеній, свояк помершого. О год. 2-15 двірські льокаї зняли домовину з катафальку і уставили її на похороннім возі, за пращенім в двірськими кіньми. На чолі похоронного походу ішав двірський їздець в товаристві двох їздів з ліхтарями. Поруч возу ступали двірські льокаї і 12 функціонарів медичомашою двірською служби, всі в горіючими смолоскипами, прикрашеними гербами покійника. За возом йшли урядники міністерства заграницьких справ. Похід спрямував з "Ballplatz-y" до церкви св. Михаїла, яку

чиває ся до піднесення поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу.

— **Політичні комбінації.** Львівський донесець „N. Fr. Presse“ довідує ся, що маршалок краю гр. Ст. Бадені наслідком лихого стану здоров'я удає ся в найближчих днях на полудні і що від стану здоров'я залежати буде, чи й на дальше остане на своїм становищі. Марш. гр. Бадені вже від довшого часу має носитися з думкою зложення свого уряду і коли досі наміру свого не виконав, то лише на просьбу польських сторонництв, що не бажають собі заміні сего відвічального становища ким іншим.

Віденський донесець „Glos-u na god-y“ пише, що до Відня прийхав цілій ряд визначних польських послів для переведення нарад над положенем в польськім Колї, яке вибирати має саме тепер свого предсідника. Загаломо панув пересвідчене, що на случай, коли людова партія віддала свої голоси кандидатові польської демократії, то сильні шанси вибору має тоді президент Кракова др. Лео. Калиби однак людовці пішли разом з консерватистами, то певний в тоді вибір посла Абра гамовича, якого вважають спосібним політиком в широкими знакомствами на віденськім ґрунті.

Здає ся також — пите се донесець, що посол Коритовський на случай уступлення намісника д-ра Бобжинського одержить достоїнство галицького намісника. Очевидно — се все комбінації.

— **Зелень у Львові.** До міського бюджета вставлено на сей рік на плекане цвітіннів і огородів квоту 125.865 К. На сю цілі призначено таку високу квоту перший раз. Львів буде міг отже почавити ся своїми величавими огородами і площами. Львів має 20 площ о поверхні 23 моргів 1.212 сажнів, з котрих найбільша площа Місіонерська занимає простір 3 моргів 414 сажнів, Ринок 2 морги 762 сажнів, площа Стрілецька 2 морги 327 сажнів, Краківська площа 2 морги 87 сажнів, площа Голуховських 2 морги 51 сажнів, площа Сольських (зібіжна торговиця) 1 морг 1.590 сажнів, площа Марійська 1 морг 1.034 сажнів, площа Бернадинська 1 морг 111 сажнів, площа Солярі 1 морг 153 сажнів, площа Бема 1 морг 756 сажнів, Академічна площа 559 сажнів, площа св. Духа 196 сажнів, площа Берестейської Уай 1.278 сажнів, площа Різані 1.071 сажнів, Домініканська площа 557 сажнів. Майже ті всі площи в засаджені деревами, а деякі гарні цвітінніками.

Крім сего має Львів 8 плянтаций о поверхні 13 моргів 979 сажнів і 10 парків о поверхні 276 моргів і два цвітінні о поверхні 65 моргів; площи, плянтациї, огороди, парки і цвітінні разом о поверхні 377 моргів.

Гетманські Вали обнимаюто 2 морги 726 сажнів, Губернаторські Вали 4 морги 663 сажнів, плянтациї при Академічній улиці 2 морги 1.082 сажнів, при Галицькій площи 1 морг 1.158 сажнів, при Францішканській площи 1 морг 494 сажнів.

Огороди в отсі: Єзуїтський огород 17 моргів 420 сажнів, дебри над пельчинським ставом 11 моргів 1.029 сажнів. Огород на площи св. Юра 4 морги 264 сажнів (держава). Давній стрійський цвітінні 16 моргів 1.090 сажнів. Давній городецький цвітінні 4 морги 1.301 сажнів. Високий замок 18 моргів 1.185 сажнів. Стрійський парк разом з повістюю площею 75 моргів 1.490 сажнів. Парк Віньковського разом з Піліховським горбом 17 моргів 360 сажнів. Парк Головацького 13 моргів 1.557 сажнів. Парк на Зеліній воді 96 моргів.

— **Хто марнує неужити,** замість зложити їх на Р. Т. П., марнує загальне добро.

— **Чорносотенці не дармують.** „Западно-руське Общество“ в Петербурзі організує прогульки студентів монархістичних пересвідчень на Україну, Литву і Холмщину. На чолі прогульковців стоїть ославлений Вергун. Товариство має заняття ся в найближчій будучині відошевем Білорусів до Литовців, життю Українців, вкінці познакомити ся із становом „російскої“ справи в Галичині.

— **Знесене поштових марок.** Генеральний зарад почт в Льондоні завів нові пробні урядження, які мають на цілі улекшене поштової маніпуляції. В кількох точках міста поуставлювало прилади, котрі по викиненю до них одної пенні і покрученою корбою, витискають поштову печатку. Тим самим усувається конечність куповання і напіллювання поштових марок для оплати листів. Такі прилади, заведені вже давніше в Австралії, мали вказати свою придатність. З хвилею загальному при-

мінені таких приладів, заряд почт видавав би їх також приватним фірмам, котрі ведуть широку переписку. Торговельна і промислова палата в Берні звернула також увагу міністерству торгівлі на сей винахід.

— **Жертві готівкою** не звільняють нікого від обовязку жадання купонів Р. Т. П. і уживання товарів з маркою Р. Т. П.

— **Новий шпіон.** В Перемишлі арештовано русофільського агітатора Коралевича під замітом шпігунства в хосен Росії.

— **Убийчість поцілую.** Директор бактериологічної лібораторії в Новім Йоркі стверджив пять випадків туберкульового запалення мозку у маліх дітей в наслідок поцілуїв родичів і своїх. Діти заражені сею пошищю були в віці від 3 місяців до 11 років. Др. Ліменс, пишучи про се в „Revue“ наводить богато інших фактів; між іншими мав він в своїй практиці 8-літній дівчину, котру бабуя заразила грузлавкою п'яточку єї на добрий день і добрийні Др. Ліменс взвіз до основания на цілі кулі земські союза, котрого члени мали би задачу хоронити діти від поцілуїв.

— **Правдива американська катастрофа.** З Нового Йорка доносять: В тунелі Hoosae, що є найдовшим в Америці нахали на себе два поїзди, особовий і товаровий. З причини пожару доступ до місця катастрофи неможливий. О скільки звісно згинули 4 особи, 17 воїв розбилися в кусні.

— **Мясніці в Парижі.** Під час онолішник карнавалових забав увізено в Парижі 970 осіб за ріжні переступки. В комісаряті при улиї Торпель розтіяли арештовані газову руру. Щоби запобігти вибухові, мусіло ся замкнута газометер. Під таким напором мусіла в кінці поліція випустити на волю 250 арештованих.

— **Чий скарб?** В складі клунків ма зелінничай станиці в Варшаві найдено невідобраний клунок, в якім було вартініх паперів і дорогоцінності на квоту 140 000 карбованців. В клунку найдено також пашпорт виставлений в Петербурзі на ім'я Александра Головіна. Клунок лежав довший час на складі і коли по него ніхто не вголосував ся, призначено его на ліквідацію і отовено. Відко, що его власник пропав, або бояв ся зголоситись по него.

— **Процес летунів.** Перед повітовим судом у Відні відбувалася ся оводі розправа проти летуна інж. Вархаловского. Іго обжалував летун Альберт Леттіс за то, що Варх. проти обов'язуючих приписів за скоро пустив в рух свій літак і чим чином „відтав“ Леттіса в воздух та спричинив нещастя при осіданню на землю. На внесок оборонця д-ра Кеміфа віддано справу окружному судові.

— **Літак з машиновим карабіном.** Кидане бомб з літаків дас добре усіх, однак супроти других літаків в се непридатне. До остріловів літака чи бальона іншим літаком, може служити лише машиновий карабін, котрій із своїх скорих стрілів може числити на влучність хочби одного стрілу. Англійский летун Код збудував літак о двох площах з мотором о силі 120 коней, котрій може зірати запас бензини на 4 години. Літак ся може помістити 5 осіб. Під єго крилами відходить ся місце для машинового карабіна і для обслугуючої особи. З дотеперішніх проб сего літака можна надіяти ся, що він сповінить свою задачу.

— **Важкий винахід.** З Берліна доносять, що два професора тамошньої ветеринарної академії, Найбург і Цеспарі винайшли хемічний середник до усування з тіла всіх чираків. І се сполука тяжких металів з ріжними кінцівками, котрі встрикнені до крові усувають чираки. Проби, роблені на звірятах, дали сувітні успіхи.

— **Хто бере при купні купон Р. Т. П.,** спонукає купця до зложення малої жертви на цілі і Товариства.

— **Начальниці „жарті“.** Старенька селянка із села Лопачів, черківського повіту, віленської губ., після смерті чоловіка, що був поранений під час турецкої війни, зверталаася до свого сельського старости з прошкюю, щоб їй уділено пенсії. Староста дав їй якийсь папір і наказав з ним піти до волости. Селянка пішла у волость і віддала писареві одержане письмо, прохаючи видати їй пенсію. Писар дав їй якісь інші папери і післав до іншої волости за 25 верстові від того місця. „Там лежать твої гроши“, — сказав він. Не зважаючи на те, що тоді були великі морози, баба вішла туди і передала писареві тої волости

принесені з собою папери. Розгорнувши їх, писар побачив там палітурки з „Ниви“ та „Родини“. Виявилось, що староста та писар також картували в бабою, прогнавши її під мороз 50 верстов. Справді дікі жарти.

— **Зъвірство.** На зелінничім двірці в Варшаві викрито страшний загадочний злочин. Іменно оден магазинер одержав в Лоді скриню, в котрій найдено тіла 2 осіб покалічених в страшний спосіб. Тож самостійно осіб досі не викрито.

Оповістки.

— **Репертуар руского театру у Львові.** (Саля „Гвозді“, ул. Францішканська 7. Початок о год 7. вечіром).

В суботу дня 24. лютня другий раз: „Роксоляна“ опера в 3 діях з прольогом Д. Січинського.

— **З краєвої Ради шкільної.** Кр. Рада шкільна затвердила в учительському званні і надала титул професора учителям середніх шкіл: о. Ів. Кулівовському, о. Мик. Галантові, Ант. Собчукові в філії гімназії в Стрию, Жигм. Войтановичеві в гімн. в Ярославі, Ів. Пільзові в польській гімн. в Коломії; іменувала стасими шкільними інспекторами окружними в IX. разів тих тимчасових окр. інспекторів: Меч. Піонтковського у Львові, Вл. Левицкого в Бучачі і Евг. Мандичевського в Надвірній; іменувала тимчасовими школ. інспекторами окр. в IX. ранзі: для жидачівського шк. округа Люд. Тараса в Печенижині, для перемишлянського шк. округа Л. Ясінського в Монастиришках, для гусятинського шк. округа Зен. Заклину, управителя 6-класової жіночої школи в Чорткові; іменувала Ів. Ляйтнера, уч. 6-клас. школи в Перемишлянах, тимчасовим шк. інспектором окр. в IX. ранзі для шк. округа Камінка струм.; іменувала Ант. Марковського заст. учителя в II. школі реальній у Львові, д-ру Мих. Крижановського заст. учительки в учит. семінарії у Львові; перенесла Стеф. Ноава з учит. семінарії в Руднику до учит. се мінарії в Тернополі.

Краєва Рада шкільна іменувала М. Денисюка учителем 5 кл. школи на Знесіно, Ю. Міхаловського управителем 4 кл. школи в Стрию, Ал. Шепаровичем управителем 4-кл. школи в Станіславові, Теод. Ситника управителем 4-кл. школи в Настасові, Ід. Стокласівну управителкою 4-кл. жіночої школи в Рожнятіві, Люд. Кумалю управ. 4-кл. школи в Могиліві, Ів. Цюпрака управ. 4-кл. школи в Кутах старих, Влк. Боровського, Ад. Горбового і Брон. Кулинського учителями 4-кл. школи в Станіславові, Ол. Дашкевичину учителькою 4-кл. жіночої школи в Станіславові, Вол. Бундякя учителем і Стеф. Цюцюрову учителькою 4-кл. школи в Кобаках; управителями 2-кл. школ: Мих. Ягошевского в Вижнівих, М. Франкевича в Заздрості, Йос. Креміні в Вовковицях; учителями і учительками 1-кл. школ: Вас. Ліщинського в Курниках шляхтичевих, Теод. Бекесевича в Пронятині, Христ. Гавліцку в Кавках, Ам. Морозівну в Таняві.

Кр. Рада шкільна перенесла: Ів. Залубського управителя і Л. Залубську учительку 2-кл. школи в Закличині, на рівнорядні посади до 2-кл. школи в Трубках, М. Скрипія, управ. 2-кл. школи в Шидлівцях, на посаду учит. до 2-кл. школи в Завою, Юл. Костецку, учит. 2-кл. школи Заборові, на рівнорядну посаду до 4-кл. школи в Пруднику червонім, Матв. Хиша, учит. 1-кл. школи в Свініарську, на рівнорядну посаду до школи в Бірках.

Надіслане.

(За сю рубрику Редакція не відповідає).

Адвокат краєвий

Радник Др. Макс Левицкий
мешкає тепер у Львові ул. Валова ч. 23.

Наука, умілість і письменіство.

Нова книжка. Накладом „Видавничої Спілки учительської“ в Коломії вийшла збірка нарисів з учительського життя, написана Дмитром Макогоном п. з. „Учительські гаразди“. Стор. 70, 16-ки. Ціни 40 сот. В збірці містяться отсії нарисів: Щаснива дорога, Шкільна властивість, Депутація, Quod licet Iovi — non licet bovi, Вибагливий паніч, В сьвіт за очі,

Перша посада, Конскрипція, Діточий бунт, Брехня.

Обезказ-нариси писані живо і пластиично. Позволимо собі навести частину одного з них як зразок, а се початок нарису п. заголовком „Брехня“:

— Ти знов, Каплан, прийшов в брудній сорочці до школи? — звернув ся учитель до хлопчика першого шкільного року, який вже третій тиждень не зміняв своєї сорочки.

НАУКОВИЙ ФЕЙЛСТОН.

Др. Володимир Геринович.

Нарис до землемісні угорської України.

(Дальше).

Гори спадають до річних долин склоном дуже прикrim, а кут єго не рідко виносять понад 65 ступенів. Тому то убога ся країна в лаві під управу збіжа, мало тут доброго ґрунту, хиба лише стільки, що над ріками а небогато і лихого на збочах гір.

Тимто не тут поле під розвій рільництва. Вимагає оно много праці чоловіка і худоби а пожиток малий. Скілько тут труду треба, аби вивести обірник в поле або плуги чи інші господарські знаряддя. З таких висот лише саньми можна звести збіже!

З виїмкою деяких сторін положених над більшими ріками, становить тут рільництво цілком підрядну роля. Справді не дала природа добрих умов для поселення рільника, але й не забула на него. Створила цілий ряд чинників інших і завдяки їм запевнила і то не гірші, як в інших сторонах ествовання рільни ови і пастухови.

Генів повисше граници ліса розложилися я довжезні полоси богатих в траву полонин.

На них то випасає тутешній поселенець воли та вівці, що приносять єму гарні дорібки. В бойківщині відносини комунікаційні тяжкі. Гостинці та дороги ідуть берегом рік та їхнimi долинами.

Через хребет перейти тяжко а не то пereїхати або перебити гостинець. Тому то, що би заіхати у сусідне село, треба колувати долі і горі рікою, обіздити цілі милі наскоко тримаючи ся природних комунікаційних лівій як сліпий плота. Відносини такі не користно впливають на освідомлене народних верств.

Завдяки власне їм тутешнія сторона се

справді як виражася народ, досками забита перед съвітом та людьми, забута стороною. Сильний спад гірських хребтів в долині річні ділянки шкідливо на творене чорнозему як також пособлює водам змивати добру та урожайну почву.

Ще боронить єї ростинність перед знищением від. Однак вода використує всяку нагоду, аби розвести свою діяльність на широкі розміри. А таких нагод має она подостатком, завдяки неувазі наших селян та лихії господарок у горах. Досить перейхати возом кілька разів по пасовиску положенім на збочах гірського хребта, аби дати воді поле до попису. Колеса возів передерли ту і там шпильки, якими держала ся почва землі суцільно, завдяки яким опирається она розкладовому діланю пливучих від.

З цього користає вода, а під час уливних дощів вгрязає ся в почву чим раз більше, роздирає її — та на місці, де колись росла трава, творить ся в наслідок того з початку рівчик, який протягом літ розширює ся та поглиблює ся в яр. Часом буває, що такий яр утвориться під час одного великого дощу; вода уносить в однім дні урожайну почву, на утворене якої потрібно було часу довгих літ. От так пропадає у нас непотрібно праця часу, іде на дармо кусень за куснем пожижного ґрунту та збільшує ся терен неужитків. Річ ясна, що много тут пособлює такому діланю від і ся обставина, що господарка спекулянтів витребила ліси, що були опорою розкладового діланя від.

В бойківським Бескидом є також много дір, що лучать Угорську Україну з Галициєю. І так веде дорога із Сенни до Балигорода природною в часті дорогої ріки Широкої, з Верезни до Турки, з Мукачева і Густу до Сколівської та з Потока до Волосянки.

В тих горах маємо також два шляхи зелінничі: один з них через Сколе а другий через Турку веде до Галичини. Зазначити належить, що гостинці тут рідші, чим у лем-

ківських горах; ті, що є, помимо великого на- кладу гроша, тяжкі а то задля високої урове- ни хребтів бойківського Бескида.

Визначною горою не лише серед угorskих але і галицьких бойківських гір є гора Пікуй, висока на 1405 м. Подобає радше на велику баню церковну, чим на гірський верх. Вистрілив Пікуй в гору на самім розі гірско- го хребта та станув над пропастю. Виступає він також сильно і серед пасма, з якого ви- ріс а видвигнув ся понад нею на більш як 150 м. Пасмо се покрите лісом; через се вид верха о много величавіший. А верх сей складається із збитої скелі наче улити в криці. Форма бансяста мілить наше око; скель Карпатах бачили ми много, однак відома так правильних форм та одноцільної верстти скельної. Незвичайно остережно працювати тут мусіла природа; рука єї не одно щадила, аби нашим очам дати твір могучий величиною та гарний формою. Серед ліса глядять той верх як церковна баня побудованих серед пущі ліса монастирів.

Лише она велика і то одно освідомлює чоловіка, — що будівничим та митцем-різь- барем не корона творива, але Творець у сього...

В міру того, як зближаємо ся до сходу відноситься ся уровень карпатських гір чимраз більше а на східних рубцях нашої області етнографічної доходить она до найбільших висот. Ще одно дастя ся замітити в міру того, як будемо зближати до сходу: затрачують Карпати чим-раз більше тяглість та одноцільності хребтів а ділять ся на цілій ряд поменших гірських громад, яким годі деколи надати назву гірського пасма. Колись тут очевидно було інакше, зовсім інший вигляд мали в тім місці Карпати. Колись тягнув ся тут оден легко схильований пояс гірський, на якім почали свою розкладову діяльність води рік та потоків. Переїзди они єго протягом довгих літ вширши та впоперек, і утворили цілі ряд коротких хребтів, переделених глубокими

долинами та дебрами витвореними силою діяльності пливучих від.

Висота гір тутешніх висша. Де-не-де доходить она до висоти двох тисячів метрів.

На найвищих шпілях гір завдяки не-прихильним відносинам кліматичним не могла добре розвинутися ся ростинність, а воздушні чинники довершили сего, що на верх виступила скеля. Понад границею ліса в гору верхи покрите камінem. Здає ся тобі, що находилися серед камінстої пустині. Таке тут витворили невідрадні кліматичні умови. Сі поля каміні зве народ цекотами. Цекоти, якими вкриті найвищі верхи, є характеристичною цією одною громади гір в поясі карпатськім, обніятім назвою Горганів. Сі назва походить звідси, що народ звідси Горганами верхи покрите цекотами. Серед тих піль каміні ріжкої величини стрічкою в потріканіх скелях глубокі щілини та комори, яким нема кінця. О таких печерах оповідає народ ріжко-преріжні дива.

Оповідає він, що в тих непроходимих печерах сплять закляті лицарі, що колись про будуть ся в слінний час та стануть в обороні покривденнях, що находяться там скарби нечисленні і таке інше.

Дальше на схід поза Прutом на галицькім а чорною Тисою на угорськім боці вносяться ся найвищі гори в цілім поясі карпатськім, ко-трим народ надав назву Черногори, а дальше до сходу Мармароскі гори. За ними простирається долина ріки Вашови і Тиси, на якій до сходу та полудневого сходу кінчить ся нинішня українська етнографічна область.

Чорногорське пасмо відвачає ся досить правильними чертами.

Є оно одностайні а не так порізане та пошматковане, як Горгани. Дещо менше одноцільності в горах мармароских.

(Дальше буде).

Нечувана!

ПРАКТИКА ПАРЦЕЛЯЦІЙНА коштом 20.000 К.

Ціна брошюри після числа замовлень.

Замовлення: о. Попович, Городенка, п. Городенка. (1-8)

Вже час

Замовляти в

Народній Торговлі

Природні літургічні

ВИНА

Австрійські по 96 К. за гект. Franco Львів

Герцеговинські по 110 К. " "

Гегелійські по 120 К. " "

Самородні по 132 К. " "

Самородні (Special) по 160 К за гект.

При замовленнях вище гект. ціна висша

і то: при замовленнях від 50 до 100 літрів о

4 сот. на літрі, а при замовленнях вище 50

літрів о 8 сот. на літрі.

Бочки, вислані Franco до „Магазину Нар.

Торг. Страй” приймаємо до двох місяців ви-

зад по ціні нечислених. (1-15)

Тисячі ПРИЗНАНЬ до перегляду.

Ол. Галичанка.

Вражія з дороги.

Море. З одеських спогадів. Пароплавом з Одеси до Ялти. В Ялті та її околиці. З Києва. На Тарасовій могилі. З Камянця Подільського. Тіволіські каскади. Перший вечір в Венеції. Сан-Ремо, Італійський карнавал. По Рівері. Вражія з Монако. Карнавал в Ніцці.

Дістати можна в друкарні Ів. Айхельберга, Львів Ринок ч. 10.

Товариство взаємного кредиту

„Джістер”

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаємних обезпечень „Джістер” в р. 1895 на підставі закону о стоваришеннях в р. 1873.

Одівчальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Щілею Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпечений в „Дністрі” від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без по- тручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полуночі.

Кonto в Шадниці поштовій ч. 35.527.

Кonto жирове в банку австро-угор.

Вкладки щаднічі К 3,468.296—

Уділ членські К 341.275—

Позички уділениі К 3,916.577—

Канцелярії Товариства отворені перед полуноччю.

(30)

Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ

П. ЛЯДШТЕТТЕР і СИНИ

МОДНІ ТОВАРИ

львів

ул. Академічна ч. 10.

Першорядна

ШКОЛА

на

МАШИНІ

Жорберт Ерліх Львів, площа Смольки 4.

Склад машин до писання і американських

уладженів бурових.

(50)

ПИСАНЯ

на

МАШИНІ

Жорберт Ерліх Львів, площа Смольки 4.

Склад машин до писання і американських

уладженів бурових.

(50)

Подвійний хосен!

Хто набуває в „Торговельно-промисловім Союзі“ ул. св. Антонія ч. 1.

Вишивають сорочки від 12—20 К,

краватки ” 2·50 К

ручники ” 8—12 К

Переписні листки Манастирського дуже гарні по 10 сині та само гуцульським ви-робом. Килими по 16 К 1 метр. Машини до писання „Адлер“ руска 600 К — р